

EDUSKUNNAN VASTAUS 130/2003 vp

Hallituksen esitys laiksi sosiaalisista yrityksistä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi sosiaalisista yrityksistä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 132/2003 vp).

Valiokuntakäsittely

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (TyVM 9/2003 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lausumat:

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii sosiaalisia yrityksiä koskevan lainsäädännön toimeenpanon edellyttämästä tehokkaasta tiedottamisesta, opastuksesta ja koulutuksesta.
2. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa ja arvioi,

- toimiiko sosiaalisia yrityksiä koskeva lainsäädäntö ja saadaanko sen avulla luotua maahan sosiaalista yritystoimintaa;

- miten sosiaalisten yritysten tarvitsemat yrityspalvelut ja rahoitus saadaan järjestettyä;

- onko lain kohderyhmän rajausta vajaakuntoisiin ja pitkäaikaistyöttömiin syytä joltain osin tarkistaa; ja

- vääristävätkö sosiaalisten yritysten tukimuodot kilpailua sekä

antaa seurannan ja arvioinnin tuloksista selvityksen työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle vuoden 2006 alkupuolella.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

sosiaalisista yrityksistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus ja määritelmät

Tämän lain mukaiset sosiaaliset yritykset tarjoavat työntekomahdollisuuksia erityisesti vajaakuntoisille ja pitkäaikaistyöttömille.

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *vajaakuntoisella* työnhakijana ollutta työntekijää, jonka mahdollisuudet saada sopivaa työtä, säilyttää työ tai edetä työssä ovat huomattavasti vähentyneet asianmukaisesti todetun vamman, sairauden tai vajavuuden takia;

2) *pitkäaikaistyöttömällä* työntekijää, joka ennen työsuhteen alkamista on ollut julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) 1 luvun 7 §:n 1 momentin 5 kohdassa tai työttömyysturvalain (1290/2002) 7 luvun 6 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu työtön työnhakija.

2 §

Sosiaalinen yritys ja oikeus käyttää nimeä sosiaalinen yritys

Sosiaalinen yritys on elinkeinonharjoittaja, joka on rekisteröity sosiaalisten yritysten rekisteriin.

Muulla kuin 1 momentissa tarkoitettulla ei ole oikeutta elinkeinotoimintansa yhteydessä käyttää nimeä sosiaalinen yritys.

3 §

Sosiaalisen yrityksen tukeminen

Työvoimaviranomainen voi valtion talousarvion rajoissa myöntää tukea sosiaalisen yrityksen perustamiseen ja sen toiminnan vakiinnuttamiseen, jos sosiaalisen yrityksen elinkeinotoiminnan nimenomaisena tavoitteena on työllistää heikossa työmarkkina-asemassa olevia. Tukea voidaan myöntää myös muulle yhteisölle tai säätiölle tässä laissa tarkoitetun sosiaalisen yritystoiminnan edistämiseen ja kehittämiseen. Tuesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Sosiaaliselle yritykselle myönnettävästä työllistämistuesta säädetään julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa. Yhdistelmätuesta säädetään sanotussa laissa ja työttömyysturvalaissa.

4 §

Rekisteröinti sosiaalisten yritysten rekisteriin

Sosiaalisten yritysten rekisteriin rekisteröidään hakemuksesta kaupparekisterilain (129/1979) 3 §:ssä tarkoitettu elinkeinotoimin-

taa harjoittava yhteisö ja säätiö sekä muu elinkeinonharjoittaja:

1) joka on sanotun lain mukaisesti merkitty kaupparekisteriin;

2) joka tuottaa liiketaloudellisin periaattein hyödykkeitä;

3) jonka palveluksessa olevista työntekijöistä on vähintään 30 prosenttia vajaakuntoisia tai yhteensä vähintään 30 prosenttia vajaakuntoisia ja pitkäaikaistyöttömiä (*työllistettyjen osuus*); ja

4) joka maksaa kaikille palveluksessaan oleville työntekijöille heidän tuottavuudestaan riippumatta kyseisellä työalalla noudatettavassa työehtosopimuksessa täysin työkykyiselle sovitun palkan, tai jollei tällaista työehtosopimusta ole, tavanomaisen ja kohtuullisen palkan kyseisestä työstä.

Rekisteröinti edellyttää, että sitä hakeva täyttää lisäksi seuraavat edellytykset:

1) elinkeinonharjoittaja ei ole liiketoiminnassaan menettellyt olennaisesti lain tai hyvän liiketavan vastaisesti;

2) elinkeinonharjoittajalla ei ole maksamattomia veroja, sosiaaliturvamaksuja tai muita maksuja valtiolle; eikä maksamattomia eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuja.

Sosiaalisten yritysten rekisteriin merkitään erikseen ne rekisteröidyt, joiden elinkeinotoiminnan nimenomaisena tavoitteena on työllistää heikossa työmarkkina-asemassa olevia.

5 §

Työllistettyjen osuus

Työllistettyjen osuuteen luetaan vajaakuntoinen ja pitkäaikaistyötön ajan, jolta maksetaan työllistämistukea tai yhdistelmätukea hänen palkkauskustannuksiinsa.

Laskettaessa työllistettyjen osuutta vajaakuntoiseen rinnastetaan sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 d §:n 3 momentin mukaisessa työllistymistä tukevassa toiminnassa oleva, työvoimatoimiston työhön osoittama vammainen, jonka työllistämiseksi kunta maksaa tukea työnantajalle.

Työvoimatoimiston työhön osoittama vajaakuntoinen tai pitkäaikaistyötön, jonka palk-

kauskustannuksiin ei makseta työllistämistukea eikä yhdistelmätukea, luetaan työllistettyjen osuuteen ajan, jolta työnantaja on velvollinen maksamaan hänelle palkkaa, pitkäaikaistyön kuitenkin enintään vuoden.

Työvoimatoimiston työhön osoittama vammaisuus, jonka työllistämiseen työnantaja on saanut kunnalta tukea 2 momentissa tarkoitettulla perusteella, rinnastetaan tuen päättymisen jälkeen työllistettyjen osuutta laskettaessa työvoimatoimiston työhön osoittamaan vajaakuntoiseen ajan, jolta työnantaja on velvollinen maksamaan hänelle palkkaa.

Työllistettyjen osuudessa tulee aina olla 1 tai 3 momentissa tarkoitettuja työntekijöitä. Laskettaessa työllistettyjen osuutta otetaan huomioon työntekijät, joiden säännöllinen työaika on yli 75 prosenttia alan enimmäistyöajasta. Vajaakuntoisista työllistettyjen osuuteen luetaan kuitenkin työntekijät, joiden säännöllinen työaika on vähintään 50 prosenttia alan enimmäistyöajasta.

6 §

Sosiaalisten yritysten rekisteri ja talletettavat tiedot

Sosiaalisten yritysten rekisteri on työministeriön erikseen pitämä työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmästä annetun lain (1058/2002) 4 §:n 2 momentin mukainen työnantajarekisteri.

Rekisteriin voidaan tallettaa sanotun lain 4 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuina työnantaja-asiakkaan kuvaustietoina myös sellaiset tämän lain täytäntöönpanon edellyttämät tiedot, joita ei ole talletettu työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmään julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaista työnantajapalvelua varten, ja jotka eivät ole henkilötietoja.

Rekisteriin voidaan tallettaa työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmästä annetun lain 4 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuna tietona 5 §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitettujen vammaisten työntekijän tunnistetiedot mukaan lukien

henkilötunnus sekä tiedot kunnan hänen työllistämisekseen myöntämästä ja maksamasta tuesta.

7 §

Poistaminen sosiaalisten yritysten rekisteristä

Rekisteristä poistetaan rekisteröity:

- 1) joka sitä pyytää;
- 2) jonka palveluksessa olevien työllistettyjen osuus on alentunut alle edellä säädetyn työllistettyjen osuuden, eikä rekisteröity kuuden kuukauden kuluessa ole palkannut vajaakuntoisia tai pitkäaikaistyöttömiä niin, että edellytys uudelleen täyttyy; tai
- 3) joka ei täytä muita rekisteriin merkitsemisen edellytyksiä.

Rekisteristä poistetaan aina rekisteröity, joka on saanut tai yrittänyt saada perusteettomasti julkista tukea:

- 1) antamalla tukea hakiessaan olennaisessa kohdassa väärän tiedon;
- 2) salaamalla tuen myöntämiseen tai maksamiseen olennaisesti vaikuttavia seikkoja; tai
- 3) kieltäytymällä antamasta tuen maksamista tai valvontaa varten tarvittavia tietoja, asiakirjoja tai muuta aineistoa taikka avustamasta tarpeellisessa määrin tarkastuksessa.

8 §

Tietojenantovelvollisuus

Rekisteröintiä hakevan tulee antaa työministeriölle sen määräämällä tavalla tiedot 4 ja 5 §:ssä tarkoitettujen edellytysten täyttymisestä ja rekisterin ylläpidon edellyttämät muut tarpeelliset tiedot.

Rekisteröidyn tulee viipymättä ilmoittaa työministeriölle 1 momentissa tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuneista muutoksista.

Valtion, kunnan ja muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomainen, vakuutus- ja eläkelaitos sekä eläkesäätiö ovat velvollisia antamaan maksutta työministeriölle tämän lain täytäntöönpanossa tarvittavia tietoja.

9 §

Rekisterimerkintää koskevat päätökset

Työministeriön tulee antaa rekisteröinnin epäämisestä ja rekisteristä poistamisesta kirjallinen päätös. Rekisteröidylle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen rekisteristä poistamista.

Asianomainen saa hakea rekisteröinnin epäämistä ja rekisteristä poistamista koskevaan päätökseen muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Työministeriön päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu tai valitusviranomaisen hallintolainkäyttölain 32 §:n nojalla toisin määrää.

10 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

11 §

Siirtymäsäännökset

Työllistettyjen osuuteen luetaan vuosina 2004—2007 vajaakuntoisten ja pitkäaikaistyöttömien lisäksi myös muut työllistetyt, joiden palkkauskustannuksiin maksetaan yhdistelmätukea työttömyysturvalain 7 luvun 11 §:ssä tarkoitettuna yhdistelmätukikokeiluna.

Laki

julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 7 luvun 3 ja 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisesta työvoimapalvelusta 30 päivänä joulukuuta 2002 annetun lain (1295/2002) 7 luvun 3 §:n 3 momentti sekä
lisätään 7 luvun 3 §:ään uusi 5 momentti ja 11 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

7 luku

Työllistymisen edistäminen työllisyysmäärärahojen avulla

3 §

Työsuhteeseen liittyvät työllistämistuen edellytykset

Työnantaja ei saa sijoittaa muun työn järjestäjän tehtäviin työllistettyä, jonka palkkaukseen on myönnetty työllistämistukea. Valtioneuvoston asetuksella voidaan kuitenkin säätää kun-

nan, yhdistyksen ja säätiön sekä sosiaalisista yrityksistä annetussa laissa (/2003) tarkoitetun sosiaalisen yrityksen oikeudesta sijoittaa työllistetty muun työn järjestäjän tehtäviin ja edelleen sijoituksen ehdoista.

Työllistämistukea voidaan 4 momentista poiketen myöntää määräaikaisen työsopimuksen perusteella sosiaalisista yrityksistä annetussa laissa tarkoitetulle sosiaaliselle yritykselle vajaakuntoisen, pitkäaikaistyöttömän tai työttömyysturvalain 7 luvun 6 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun työttömän työllistämiseksi.

11 §

Tuen kesto

Poiketen 1 momentista sosiaalisista yrityksistä annetussa laissa tarkoitettulle sosiaaliselle yritykselle työllistämistuki voidaan myöntää henkilöä kohden kerrallaan:

1) 36 kuukaudeksi, jos työllistettävä on vajaakuntoinen;

2) 24 kuukaudeksi, jos työllistettävä on pitkäaikaistyötön tai työttömyysturvalain 7 luvun 6 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu työtön.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

työttömyysturvalain 9 luvun 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 2002 annetun työttömyysturvalain (1290/2002) 9 luvun 7 §:n 3 momentti seuraavasti:

9 luku

Työmarkkinatuen määrä ja kesto

7 §

Työmarkkinatuen kesto

Yhdistelmätuki voidaan määrätä maksettavaksi työnantajalle enintään 24 kuukaudeksi henkilöä kohden. Sosiaalisista yrityksistä annetussa laissa (/2003) tarkoitettulle sosiaaliselle yritykselle yhdistelmätuki voidaan määrätä maksettavaksi 24 kuukaudeksi henkilöä kohden, jos sosiaalinen yritys työllistää sanotussa laissa tarkoitetun vajaakuntoisen tai pitkäaikaistyöttömän. Työllistämistukeen yhdistettynä työmarkkinatuki voidaan kuitenkin määrätä maksetta-

vaksi työnantajalle enintään 12 kuukaudeksi henkilöä kohti. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 12 kuukautta pidemmästä enimmäisajasta vajaakuntoisen työllistymisen edistämiseksi. Enimmäisaikojen laskenta aloitetaan alusta, kun henkilö on:

1) tullut työssäoloehdon ja työttömyyspäivärahan enimmäisajan täyttymisen jälkeen uudelleen oikeutetuksi työmarkkinatukeen; tai

2) saanut yhdistelmätukityön jälkeen työmarkkinatukea työttömyytensä perusteella vähintään 500 päivältä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 16 päivänä joulukuuta 2003